

Dva scénáře pro každou školu

(Na základě Metodického pokynu MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních)

Schéma 1 | Základní scénář pro obyčejnou počáteční šikanu (Kolář 2011)

1. **Odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany**
2. **Rozhovor s informátory a oběťmi**
3. **Nalezení vhodných svědků**
4. **Individuální rozhovory se svědky**
(nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory)
5. **Ochrana oběti**
6. **Předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru**
 - a) Rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření);
 - b) Rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku).
7. **Realizace vhodné metody**
 - a) Metoda usmíření;
 - b) Metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči).
8. **Třídní hodina**
 - a) Efekt metody usmíření;
 - b) Oznámení potrestání agresorů.
9. **Rozhovor s rodiči oběti**
10. **Třídní schůzka**
11. **Práce s celou třídou**

Schéma 2 | Základní krizový scénář pro výbuch pokročilé šikany – Poplachový plán pro tzv. školní lynčování (Kolář 2011)

- A. První (alarmující) kroky pomoci**
 1. Zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany;
 2. Bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí.
- B. Příprava podmínek pro vyšetřování**
 3. Zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy;
 4. Zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi;
 5. Pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře);
 6. Oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům.
- C. Vyšetřování**
 7. Rozhovor s oběťmi a informátory;
 8. Nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků;
 9. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky;
 10. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s oběťmi (oběťmi).
- D. Léčba**
 11. Metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

Komentář k jednotlivým krokům viz metodické doporučení MŠMT nebo kniha KOLÁŘ, Michal. *Nová cesta k léčbě šikany*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-871-5.

V jakém případě vyrozumět Policii ČR a OSPOD

Pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin, bývá to často u pokročilé šikany, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení. Jestliže má pedagog podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD). V případě, že rodiče odmítají spolupracovat se školou a opakovaně se odmítají zúčastňovat výchovných komisí, je škole povinná vyrozumět OSPOD.

Zdroj: Co dělat, když – Intervence pedagoga – Školní šikanování (Příloha č. 6 Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních)

Důležité znaky šikanování

- ✓ Záměrnost
- ✓ Cílenost
- ✓ Opakování (není podmínkou)
- ✓ Nepoměr sil
- ✓ Bezmocnost oběti
- ✓ Nepříjemnost útoku
- ✓ Samoučelnost agrese

Zdroj: Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních